

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра теорії та історії педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
Та навчальної роботи

Жильцов О. Б.

«11» 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка (інтегрована)

Змістовий модуль I «Основи сучасної педагогіки»

Змістовий модуль II «Дидактика»

Змістовий модуль III «Педагогічне партнерство»

для студентів

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 011.00.02 Педагогіка середньої освіти

Київ – 2019

Розробники:

Тернопільська Валентина Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Желанова Вікторія Вячеславівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Стеблецький Анатолій Леонідович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Леонтьєва Ірина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Желанова Вікторія Вячеславівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Стеблецький Анатолій Леонідович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Табачук Олена Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки/ _____

Протокол від _____ 2019р. № _____

Завідувач кафедри *Хоружа Л.Л.* Л.Л. Хоружа

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 011.00.02 Педагогіка середньої освіти _____

(підпис)

В.В.Желанова

Робочу програму перевірено

« _____ » _____ 20 _____ р.

Заступник директора _____

(підпис)

М.А. Машовець

Пролонговано

на 2019/2020 *Хоружа Л.Л.* (Хоружа Л.Л.), «04» вересня 2019 р., протокол № 2

(підпис)

на 20 _____ /20 _____ (ПІБ _____), « _____ » _____ 20 _____ р., протокол № _____

(підпис)

на 20 _____ /20 _____ (ПІБ _____), « _____ » _____ 20 _____ р., протокол № _____

(підпис)

на 20 _____ /20 _____ (ПІБ _____), « _____ » _____ 20 _____ р., протокол № _____

(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Педагогіка</i>			
Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	заочна		
Вид дисципліни	нормативна		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	11/330		
Курс	1-2		
Семестр	1	2	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	3		
Обсяг кредитів	3	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	90	120	120
Аудиторні	12	16	20
Модульний контроль	-	-	-
Семестровий контроль	30+10	10	10
Самостійна робота	78	104	100
Форма семестрового контролю	Тестовий іспит	-	-
Форма підсумкового контролю	Інтегрований іспит (3 семестр)		
<i>Змістовий модуль I. Основи сучасної педагогіки</i>			
Загальний обсяг кредитів/годин	3/90		
Курс	1		
Семестр	1	2	3
Обсяг кредитів	3	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	90	-	-
Аудиторні	12	-	-
Модульний контроль	-	-	-
Семестровий контроль	30	-	10
Самостійна робота	78	-	-
Форма семестрового контролю	Тестовий іспит	-	Інтегрований іспит (3 семестр)
<i>Змістовий модуль II. Дидактика</i>			
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120		
Курс	1-2		
Семестр	1	2	3
Обсяг кредитів	2	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	60	30	30
Аудиторні	8	4	4
Модульний контроль	-	-	-
Семестровий контроль	-	-	10
Самостійна робота	104		
Форма семестрового контролю			інтегрований іспит (3 семестр)
<i>Змістовий модуль III. Педагогічне партнерство</i>			
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120		
Курс	1-2		
Семестр	1	2	3
Обсяг кредитів	-	3	1
Обсяг годин, в тому числі:	-	90	30
Аудиторні	-	12	8
Модульний контроль	-	-	-
Семестровий контроль	-	-	10
Самостійна робота	100		
Форма семестрового контролю			Інтегрований іспит (3 семестр)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – формування системи знань, умінь, навичок з навчання й виховання учнів, обґрунтування шляхів і умов ефективного впливу на їх особистісний розвиток, необхідних для ефективної діяльності вчителів; формування професійної компетентності для здійснення ефективної педагогічної діяльності у закладах загальної середньої освіти.

Завдання курсу:

- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для виконання функціональних обов'язків вчителя; ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання, розвитку творчого потенціалу учнів в системі середньої освіти;
- формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність;
- формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях, професійного мислення магістрантів та досвіду творчого використання знань для вирішення конкретних завдань професійної діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

Знання та розуміння

ПРН 1 Розуміння сутності педагогічних понять, педагогічного процесу, педагогічних закономірностей та принципів

ПРН 2 Знання дидактичних засад методик викладання обраного предмета у закладах загальної середньої освіти

ПРН 5 Знання нормативно-правової бази розвитку сучасної освіти, тенденцій освітньої політики в Україні щодо входження у Європейський освітній простір

ПРН 6 Володіння знаннями про педагогічні явища, розвиток освіти та науки у їх історичній ретроспективі та сучасних трансформаційних процесів

Застосування знань та розуміння

ПРН 8 Здатність визначати міждисциплінарний характер педагогічних проблем, їх взаємозв'язки та взаємозалежності.

ПРН 9 Здатність добирати педагогічний інструментарій відповідно до специфіки обраного предмету.

ПРН 10 Здатність володіти операціями аналізу, синтезу, співставлення, порівняння педагогічних явищ і процесів для вирішення різних професійних завдань.

ПРН 11 Здатність будувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію, дотримуватися правил ефективної комунікації

ПРН 13 Здатність самовдосконалюватись, застосовуючи різноманітні освітні ресурси

ПРН 14 Здатність знаходити необхідну інформацію з різних джерел відповідно до професійних потреб

ПРН 15 Здатність встановлювати соціально-психологічний комунікативний контакт з різними учасниками педагогічного процесу, індивідуально орієнтовану взаємодію на засадах педагогічної етики

Формування суджень

- ПРН 16 Здатність обґрунтовувати сутність соціально-педагогічних явищ і процесів
 ПРН 17 Здатність прогнозувати, моделювати педагогічну діяльність
 ПРН 18 Здатність усвідомлювати важливість та доцільність використання різноманітних прийомів індивідуальної-педагогічної взаємодії
 ПРН 21 Здатність об'єктивно оцінювати навчальні досягнення учнів
 ПРН 22 Здатність усвідомлювати, переосмислювати особистісний та професійний досвід

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл години між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Основи сучасної педагогіки							
Педагогіка у контексті викликів сьогодення	30	2	2				26
Суб'єкти освітнього процесу в сучасному ЗСО	30	2	2				26
Сутність та шляхи модернізації сучасної середньої освіти	30	2	2				26
<i>Разом</i>	<i>90</i>	<i>6</i>	<i>6</i>				<i>78</i>
<i>Семестровий контроль (іспит)</i>	<i>30</i>						
Змістовий модуль II. Дидактика							
Дидактика крізь призму закону України «Про Освіту»	29	2	2				25
Навчальний процес. Закономірності і принципи навчання	31	2	2				27
Сучасні методи навчання	29	2	2				25
Конструювання уроку	31	2	2				27
<i>Разом</i>	<i>120</i>	<i>8</i>	<i>8</i>				<i>104</i>
Змістовий модуль III. Педагогічне партнерство							
Сутність та провідні механізми педагогіки партнерства	11	1					10
Партнерська взаємодія у системі «учитель-учні»	15	1	2	2			10
Партнерство в системі «сім'я-школа»	11	1					10
Виховання дітей у сім'ї	11	1					10
Особливості взаємодії вчителя з батьками	11	1					10
Діагностика родини та родинних взаємин	11	1					10
Психолого-педагогічні основи розв'язання конфліктних ситуацій у взаєминах «педагог-батьки»	13	1		2			10
Традиційні та нетрадиційні форми взаємодії класного керівника з батьками учнів	11	1					10
Партнерська взаємодія у системі «батьки-діти»	15	1		4			10
Формування батьківської компетентності	11	1					10
<i>Разом</i>	<i>120</i>	<i>10</i>	<i>2</i>	<i>8</i>			<i>100</i>
Усього	330	24	16	8			282
<i>Семестровий контроль (інтегрований іспит у 3 семестрі)</i>	<i>30</i>						

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Основи сучасної педагогіки

Тема 1. Педагогіка у контексті викликів сьогодення (2 год.)

Атрибутивні характеристики педагогічної науки. Суттєві особливості сучасної педагогічної теорії і практики. Міждисциплінарні виміри сучасної педагогіки. Сучасні педагогічні галузі.

Основні поняття теми: об'єкт педагогіки; предмет педагогіки; терміносистема сучасної педагогіки; освітні парадигми; наукові підходи; навички XXI століття.

Тема 2. Суб'єкти освітнього процесу у сучасній школі (2 год.)

Професійно-особистісні якості вчителя: сучасний погляд. Сучасний учень: який він? Сучасний формат стосунків між суб'єктами освітнього процесу в ЗСО. Провідні педагогічні помилки вчителя.

Основні поняття теми: професійна компетентність вчителя ЗСО; загальні, спеціальні фахові, спеціальні предметні компетентності вчителя; розвиток особистості учня; закономірності розвитку; фактори розвитку учнів; критерії віку, вікові особливості підліткового та раннього юнацького віку.

Тема 3. Шляхи модернізації сучасної середньої освіти у контексті Закону України «Про освіту» (2 год.)

Стратегічні орієнтири Закону "Про освіту". Реалії сучасного ЗСО: провідні проблеми та перспективи. Рефлексія власного досвіду.

Основні поняття теми: заклад освіти; здобувач освіти; ключові компетентності для життя; педагогіка партнерства; мотивований учитель; орієнтація на учня; індивідуальна освітня траєкторія; виховання на цінностях; нова структура ЗСО; базова середня освіта; автономія школи; електронний підручник; освітня програма; якість освіти.

Змістовий модуль II. Дидактика

Тема 1. Дидактика крізь призму закону України «Про освіту» (2 год.)

Стан і тенденції розвитку середньої освіти України. Предмет і об'єкт дидактики. Категорії дидактики. Актуальні завдання дидактики. Зміст освіти. Нормативні документи, що визначають зміст освіти.

Основні поняття теми: дидактика, об'єкт і предмет дидактики, зміст освіти, нормативні документи, навчальна програма, заклад середньої освіти, освітня діяльність, категорії дидактики, компетентність.

Тема 2. Процес навчання: сутність, структура, суб'єкти. Закономірності і принципи навчання (2 год.)

Структурні складники процесу навчання. Закономірності і принципи навчання. Оптимізація та інтенсифікація процесу навчання.

Основні поняття теми: процес навчання, педагогічний закон, педагогічна закономірність, закономірності дидактичні, принципи дидактичні.

Тема 3. Дидактичний інструментарій процесу навчання (2 год.)

Сутність дидактичних феноменів «метод» та «засіб». Методи як складники сучасних технологій навчання. Класифікація методів навчання. Особливості організації процесу навчання на основі методів проблемно-розвивального навчання, інтерактивних методів навчання та методу проєктів. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання. Засоби як складники дидактичного інструментарію. Особливості використання медіа засобів в навчанні.

Основні поняття теми: метод навчання, класифікація методів навчання, прийом навчання, засіб навчання.

Тема 4. Конструювання уроку (2 год.)

Таксономія навчальних цілей та результатів Б.Блума. Технології конструювання уроку: особистісно зорієнтований урок (за С. Подмазіним), структура уроку за діяльнісним підходом (І. Корбаковою, Л. Терьошиною), побудова уроку як цілісного творчого процесу (за О. Митником), побудова уроку, спрямованого на розвиток критичного мислення (за Дженні Л. Стіл, Куртіс С. Мередит, Чарльз Темпл), організація уроку за моделлю «урок-діалог» (за І. Зязюном).

Основні поняття теми: таксономія Б.Блума, навчальні цілі та результати, урок, технології конструювання уроку.

Змістовий модуль III. Педагогічне партнерство

Тема 1. Сутність та провідні механізми педагогіки партнерства (1 год.)

Характеристика поняття «педагогічне партнерство». Принципи побудови партнерських взаємин. Критерії сформованості партнерської взаємодії.

Основні поняття теми: педагогічне партнерство, партнерська взаємодія, партнерські взаємини, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, критерії, критерії суб'єктивного характеру, критерії об'єктивного характеру, взаємна відповідальність.

Тема 2. Партнерська взаємодія у системі «учитель-учні» (1 год.)

Позиція взаємодії вчителя та учнів. Складові авторитету вчителя. Якості педагога, що сприяють розумінню учнів та встановленню партнерських взаємин. Педагогічні техніки, що забезпечують встановлення партнерських взаємин.

Основні поняття теми: учень, учитель, авторитет учителя, позиції взаємодії, позиція зверхності «Я – над іншими», партнерські взаємини, позиція підпорядкованості «Я – під», позиція «Я – на рівні», педагогічна техніка.

Тема 3. Партнерство в системі «сім'я-школа» (1 год.)

Показники готовності батьків до взаємодії. Правила організації продуктивних партнерських взаємин учителя та батьків. Механізми підвищення батьківської компетентності у вихованні дітей.

Основні поняття теми: школа, сім'я, партнерські взаємини учителя та батьків, батьківська компетентність, виховання, показники готовності, гуманізація міжособистісних взаємин, навчально-виховний процес, система.

Тема 4. Виховання дітей у сім'ї (1 год.)

Завдання, основні принципи, зміст і напрями сімейного виховання. Умови ефективності виховання дітей у сім'ї та помилки, яких найчастіше припускаються батьки у сімейному вихованні. Типологія сучасних сімей. Модернізація системи педагогізації сімей.

Основні поняття теми: сім'я, сімейне виховання, типологія сім'ї, емоційна захищеність, взаєморозуміння, статеве виховання, принципи сімейного виховання, напрями виховання дітей в сім'ї, педагогізація сімей.

Тема 5. Особливості взаємодії вчителя з батьками (1 год.)

Партнерство сім'ї та школи в розбудові превентивного виховного процесу. Сутність та зміст взаємодії педагога з батьками учнів різних вікових категорій. Формування у батьків культури причетності до освітнього середовища школи.

Основні поняття теми: школа, освітнє середовище, превентивний виховний процес, культура родинних взаємин, партнерство, «школа – родина», соціалізація, комфортне освітнє середовище, батьківські об'єднання.

Тема 6. Діагностика родини та родинних взаємин (1 год.)

Сучасні підходи до вивчення сім'ї. Використання психолого-педагогічної діагностики в роботі класного керівника з батьками. Вивчення родини очима дитини: проєктивні методики, ігрові завдання, методика коментування картинок, завершення розповіді, речення та ін. Особливості корекційної допомоги та підтримки батьків з боку педагога.

Основні поняття теми: родина, родинні взаємини, психолого-педагогічна діагностика, класний керівник, корекційна допомога, конструктивна сім'я, деструктивна сім'я, корекційна підтримка, проєктивні методики, ігрові завдання, методика коментування картинок, завершення розповіді.

Тема 7. Психолого-педагогічні основи розв'язання конфліктних ситуацій у взаєминах «педагог-батьки» (1 год.)

Педагог у конфлікті «школа-батьки». Типи можливих конфліктів. Причини конфліктів. Способи вирішення конфліктів.

Основні поняття теми: школа, батьки, педагог, конфлікт, конфліктні ситуації, типи конфліктів, внутрішній конфлікт, зовнішній конфлікт, конструктивний конфлікт, деконструктивний конфлікт, причини конфліктів, попередження конфліктів.

Тема 8. Традиційні та нетрадиційні форми взаємодії класного керівника з батьками учнів (1 год.)

Особливості планування виховної роботи учителя з батьками учнів. Традиційні форми роботи з батьками. Нетрадиційні форми співпраці учителя з батьками.

Основні поняття теми: виховна робота, планування, взаємодія класного керівника з батьками, традиційні форми роботи, нетрадиційні форми роботи, контакт з батьками, партнерські взаємини, особистісне сприйняття, емоційний резонанс.

Тема 9. Партнерська взаємодія у системі «батьки-діти» (1 год.)

Характеристика поняття «партнерська взаємодія у системі «батьки-діти»». Стилї виховання дітей в сім'ї. Типи спрямованості батьків у вихованні дітей. Методи батьківського виховання та вимоги до їх застосування.

Основні поняття теми: партнерська взаємодія, батьки, діти, стилї виховання, авторитарний стиль, ліберальний стиль, демократичний стиль, типи спрямованості батьків, методи батьківського виховання, переконання, вправи, заохочення, покарання, сімейна педагогіка.

Тема 10. Формування батьківської компетентності (1 год.)

Методи формування педагогічної рефлексії батьків. Метод ігрового моделювання у спілкуванні з батьками. Метод «домашніх завдань» для батьків, його переваги. Використання діагностичного інструментарію батьками.

Основні поняття теми: батьківська компетентність, педагогічна рефлексія, виховний потенціал сім'ї, психологічний клімат, метод ігрового моделювання, метод домашніх завдань, діагностичний інструментарій, моделювання, культурно-дозвіллева діяльність батьків і дітей.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів заочної форм навчання

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	5	5
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4	1	1
Відвідування практичних занять (проведення лекцій)	1	-	-	-	-	4	4
Робота на семінарському занятті	10	3	30	4	40	1	10
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	5	25	8	40	6	30
Разом		-	61 (49*)	-	88 (70*)	-	90 (72*)
			K=1,02 (0,82*)	-	-	-	
Максимальна кількість балів:		239 (191*)					
Розрахунок коефіцієнта:		3,98 (3,18*)					

*Розрахунок балів подано з урахуванням можливості студенту взяти участь в обговоренні визначених програмою питань семінарських занять з навчальної дисципліни не менше ніж 80 % із запрограмованих навчальних занять.

6.2. Завдання для самостійного опрацювання та критерії оцінювання

Змістовий модуль I. Основи сучасної педагогіки

1. Ознайомтеся з новим Законом України «Про освіту» (<http://osvita.ua/legislation/law/2231/>). Результати опрацювання подайте у таблиці:

Таблиця 1

Пріоритетні позиції Закону України "Про освіту"	Проблеми шкільної освіти, які, на Вашу думку, потребують корекції або взагалі не ураховані

2. Проаналізуйте свої особистісно-професійні якості за самоописом «Я – у проміннях сонця» (виконували на заняттях) й результати цієї аналітичної роботи подайте у таблиці:

Таблиця 1

Якості, які позитивно сприяють професійному розвитку	Якості, які перешкоджають професійному зростанню

3. Наведіть приклади проблемних ситуацій із Вашого педагогічного досвіду в системі «вчитель-учень», «учень-учень», «вчитель-батьки» й проаналізуйте їх за алгоритмом (поданий у презентації лекції).

4. Запропонуйте свій варіант переліку «навичок XXI століття», які, на Вашу думку, мають бути сформовані у учнів початку третього тисячоліття.

5. Напишіть твір-есе, зміст якого пов'язаний з проблемою, що порушена у висловлюванні відомого американського еволюційного біолога й фізіолога Джарета Даймонда: «Тасмниця успіху чи невдачі полягає в тому, щоб знати, яких пріоритетів дотримуватись, а які відкинути чи замінити, коли змінюються часи».

Змістовий модуль II. Дидактика

Тема 1. Дидактика крізь призму Закону України «Про Освіту»

1. Опрацювати текст Закону України "Про освіту", скласти словник базових понять.
2. Підготувати е-презентації на теми: «Нова сучасна дидактика». «Якість освіти у закладах середньої освіти»

Тема 2: Навчальний процес. Закономірності і принципи навчання.

1. Проаналізувати закономірності навчання, які Ви найчастіше враховуєте у навчальному процесі.
2. Сформулювати 8–10 правил навчання, якими Ви керуєтесь на уроках із дисципліни, яку викладаєте.

Тема 3: Методи навчання в закладах середньої освіти

1. Написати есе «Сучасні методи навчання в закладах середньої освіти України»,
2. Опрацювати 2 статті з сучасних фахових педагогічних видань (за останні два роки), які стосуються методів навчання дисципліни, яку викладаєте.

Тема 4: Конструювання уроку

1. Розробити детальний план заняття з дисципліни, яку викладаєте.
2. Запропонуйте власний підхід у конструюванні уроку (розгорнута схема, е-презентація).

Змістовий модуль III. Педагогічне партнерство

1. Складіть анкету для батьків, на основі якої можна було б визначити, чи знають вони свою дитину.

2. Розробіть опитувальник для бесіди, метою якого є виявити уявлення дітей про своє становище в родині.

3. Зробіть добірку художньої літератури про життя дитини в родині. Продумайте, як її можна використовувати в роботі з батьками для формування в них рефлексивного ставлення до своєї діяльності.

4. За підручником «Родинна педагогіка. Основи родинного виховання» (Ковбаса Б., Костіва В.) проаналізуйте принципи організації педагогічної роботи вчителів і батьків у вихованні дітей.

5. Складіть перелік телевізійних та радіопередач, Інтернет-сайтів родинного виховання в Україні.

6. Складіть каталог діагностичних методик, які можна використовувати у процесі

діагностики сімейних стосунків.

	Критерії оцінювання самостійної роботи	Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	1
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2
3.	Різноманітність використаних джерел	2

**Оцінка за виконання завдань для самостійної роботи є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Педагогіка»*

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль не передбачено навчальним планом підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти заочної форми навчання.

6.4. Форми проведення семестрового контролю (іспит) та критерії оцінювання

Форма проведення: у I семестрі – письмовий іспит з «Основ сучасної педагогіки»; у III семестрі – інтегрований письмовий іспит з «Основ сучасної педагогіки», «Дидактики», «Педагогічного партнерства».

Умови допуску: опрацювання матеріалів усіх лекцій, виконання 80% завдань до семінарсько-практичних занять, успішне виконання усіх завдань до самостійної роботи.

6.5. Орієнтовний перелік питань для самоконтролю

Змістовий модуль I. Основи сучасної педагогіки

1. Основні ідеї Закону України "Про освіту" (2017 р.).
2. Основні тенденції та проблеми розвитку сучасної середньої освіти.
3. Атрибутивні характеристики сучасної педагогічної науки (об'єкт, предмет, функції).
4. Терміносистема сучасної педагогіки (провідні поняття, міждисциплінарні поняття, нові поняття).
5. Суттєві особливості сучасної педагогічної теорії і практики.
6. Міждисциплінарні аспекти сучасної педагогіки.
7. Сучасні педагогічні галузі.
8. Методи педагогічного дослідження.
9. Навички XXI століття.
10. Професійно-особистісні якості вчителя ЗСО: сучасний погляд.
11. Структура професійної компетентності сучасного вчителя ЗСО.
12. Сучасний учень: який він? Вікові особливості розвитку особистості учня.
13. Сучасний формат стосунків між суб'єктами освітнього процесу в ЗСО.
14. Провідні педагогічні помилки вчителя та шляхи їх подолання.
15. Сутність Вашої професійної Я-концепції як вчителя ЗСО: рефлексія досягнень, проблем і складнощів.

Змістовий модуль II. Дидактика

1. Дати визначення основних категорій дидактики та показати між ними взаємозв'язок і взаємозумовленість.
2. Визначити актуальні завдання сучасної дидактики.
3. Визначте структуру процесу навчання.
4. Охарактеризуйте модульне навчання.

5. Визначити основні положення у використанні модульного навчання.
6. Охарактеризуйте проблемне навчання.
7. Визначити основні положення у використанні проблемних методів навчання.
8. Визначте поняття «дидактична задача» та наведіть приклади дидактичних задач із власного досвіду професійної діяльності.
9. Визначте шляхи оптимізації навчання учнів.
10. Охарактеризуйте критерії різних класифікацій методів навчання.
11. Охарактеризувати закономірності процесу навчання.
12. Визначте сутність поняття «інтенсифікація навчання» та окресліть шляхи інтенсифікації навчання здобувачів із власного досвіду професійної діяльності.
13. Охарактеризуйте методи навчання за характером логіки пізнання.
14. Продемонструйте взаємозв'язок проблемних методів навчання з іншими.
15. Охарактеризуйте інтерактивні методи навчання.
16. Визначити основні положення у використанні інтерактивних методів навчання.
17. Охарактеризуйте методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності учнів.
18. Визначте місце інформаційно-комунікативних технологій в освітньому процесі закладів середньої освіти.
19. В опорі на наявний досвід визначте дидактичні вимоги до вибору методів навчання.
20. Особливості планування навчальних досягнень учнів
21. Визначте правила оптимізації зворотного зв'язку в системі «вчитель-учень».
22. Охарактеризувати метод проектів.
23. Визначити основні положення у використанні методу проектів в освітньому процесі.
24. Охарактеризуйте методи навчання за джерелом знань.
25. Принцип науковості навчання. Шляхи його реалізації.
26. Принцип систематичності і послідовності навчання. Шляхи його реалізації.
27. Принцип наочності навчання. Шляхи його реалізації.
28. Принцип доступності навчання. Шляхи його реалізації.
29. Принцип свідомості та активності навчання. Шляхи його реалізації.
30. Принцип міцності засвоєння знань, умінь, навичок. Шляхи його реалізації.
31. Принцип врахування індивідуальних особливостей учнів у навчанні. Шляхи його реалізації.
32. Принцип емоційності навчання. Шляхи його реалізації.
33. Принцип зв'язку навчання з практичною діяльністю. Шляхи його реалізації.

Змістовий модуль III. Педагогічне партнерство

1. Розкрити сутність понять «партнерська взаємодія», «педагогічне партнерство».
2. Проаналізувати принципи партнерської взаємодії.
3. Схарактеризувати критерії сформованості партнерської взаємодії.
4. Схарактеризувати основні позиції взаємодії учителя та учнів.
5. Розкрити сутність поняття «емоційний інтелект».
6. Визначити якості педагога, які сприяють розумінню учнів та встановленню партнерських взаємин.
7. Здійснити аналіз педагогічних технік, що забезпечують встановлення партнерської взаємодії учителя та учнів.
8. Дати визначення понять «партнерська взаємодія», «партнерська взаємодія у системі

«учитель – батьки»».

9. Обґрунтувати необхідність розвитку батьківської компетентності.
10. Проаналізувати основні принципи партнерської взаємодії школи і батьків.
11. Схарактеризувати напрями ефективного партнерства школи і сім'ї.
12. Розкрити сутність організаційних форм роботи школи з батьками.
13. Довести необхідність оволодіння батьками спеціальними педагогічними знаннями.
14. Дати поради педагогу щодо налагодження психологічного контакту з родиною.
15. Дати визначення поняття «партнерство в системі «батьки – діти».
16. Охарактеризувати основні завдання батьківського виховання.
17. Проаналізувати стилі сімейного виховання.
18. Розкрити типи спрямованості батьків у вихованні дітей.
19. Проаналізувати методи сімейного виховання та вимоги до їх застосування.
20. Дати визначення поняття «партнерство в системі «батьки – діти».
21. Охарактеризувати основні завдання батьківського виховання.
22. Проаналізувати стилі сімейного виховання.
23. Розкрити типи спрямованості батьків у вихованні дітей.
24. Проаналізувати методи сімейного виховання та вимоги до їх застосування.

Загальні критерії оцінювання

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв творчості у розумінні і використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7.1. Навчально-методична картка дисципліни

Семестр	I			II				III					
Змістовий модуль	Змістовий модуль I.			Змістовий модуль II.				Змістовий модуль III.					
Лекція	Тема 1.1.	Тема 1.2.	Тема 1.3.	Тема 2.1.	Тема 2.2.	Тема 2.3.	Тема 2.4.	Тема 3.1. Тема 3.2.	Тема 3.3. Тема 3.4.	Тема 3.5. Тема 3.6.	Тема 3.7. Тема 3.8.	Тема 3.9. Тема 3.10.	
Бали	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Семінар	№1	№2	№3	№1	№2	№3	№4	№1					
Бали	11	11	11	11	11	11	11	11					
Практичне								№1			№2	№3-4	
Бали								11			11	22	
Самостійна робота (бали)	№№ 1-5 (ЗМ I) (25)			№№ 1-8 (ЗМ II) (40)				№ 1-6 (ЗМ III) (30)					
Поточний контроль (семестровий іспит)	40 балів			-				-					
Семестровий контроль	Інтегрований іспит (III семестр) 40 балів												

7.2. Рекомендовані джерела

Змістовий модуль I.

Основна (базова)

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім "Слово", 2014. — 352 с.
2. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навч.посіб. — 3-тє вид., доопрац. і доп. — К.: Знання, 2008. — 566с.
3. Рацул А.Б. Педагогіка: інформативний виклад: навчальний посібник / А.Б. Рацул, Т.Я. Довга. - К. : Видавничий Дім "Слово", 2016. - 344 с.
4. Хоружа ЛЛ. Етичний розвиток педагога : навчальний посібник / ЛЛ. Хоружа. - К.: Академвидав, 2012. - 208 с. - (Серія "Альма-матер").
5. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: Навчальний посібник. — К.: Знання, 2007. — 358 с. — (Вища освіта XXI століття).

Додаткова

1. Бібік Н.М. Компетентність як результат шкільної освіти // Почат. шк. — 2010. — №9. — С. 3–6.
2. Закон України "Про освіту" //Голос України, 2017.- 27 вересня <http://www.golos.com.ua/article/294010>
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. — Київ : Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, 2011. — 27 с.
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczija.html>
5. Роуз Тедд. Долой среднее! Новый манифест индивидуальности / Тедд Роуз; пер. с англ. И. Ющенко.— М.: Манн, Иванов и Фербер, 2018. — 224с.
6. Драйден Г., Вос Дж. Революція в навчанні. Пер. з англ. М. Олійник. Львів: Літопис, 2005. 542 с.
7. Кові Стівен Р. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Пер. з англ. О. Любенко. 2-е вид., стер. Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. — 316 с.
8. ЛеФевер Л. Искусство объяснять. Как сделать так, чтобы тебя понимали с полуслова. Перевод с англ. Г.Федотова, 4-е изд. Москва: Манн, Иванов и Фербер, 2016. — 229 с.

9. Оклі Б. Навчатися вчитися. Як загустити свій мозок. Пер. з англ. А. Замоцний. – Київ.: Наш формат, 2018. – 272 с.
10. Робінсон К. Освіта проти таланту. Сила творчості. Пер. з англ. Г. Лелів. – Львів: Літопис, 2017. 256 с.
11. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. Пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2018. 258 с.
12. Флоріда Р. Homo creatives. Як новий клас завойовує світ. Пер. з англ. Максим Яковлев. Київ: Наш формат, 2018. 432 с.
13. Харарі Ю.Н. 21 урок для 21 століття. Пер. з англ. О. Дем'янчука. Київ: Форс Україна, 2018. 416 с.

Змістовий модуль II.

Основна:

1. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафійк. — К.: Видавничий Дім "Слово", 2015. — 632 с.
2. Пашенко М.І. Педагогіка [текст]: навч.посіб./М.І.Пашенко,І.В.Красноштан. – К.,: «Центр учбової літератури», 2019. – С. 84-113.
3. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.
4. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. -390 с.
5. Чайка В. М. Основи дидактики : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2011. – 240 с.

Додаткова:

1. Закон України "Про освіту" (зі змінами 2018 року).
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://itzo.gov.ua/serednya-osvita/pro-viddilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
4. Акпінар Л.Е. Інтерактивні технології навчання в початковій школі: Навчальний посібник / Л. Е. Акпінар. — К. : Видавничий Дім "Слово", 2014. — 288 с.
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] – К. : «Академвидав», 2012. – 352 с.
6. Оконь В. Введение в общую дидактику. – М.: Высш. шк., 1990.
7. Сисоева С.О. Інтерактивні технології: навчально-методичний посібник. – К., : ВД «ЕКСМО», 2011. - 320с.

Змістовий модуль III.

Основна

1. Словник базових понять з курсу «Педагогіка»: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / Укладач О.С. Антонова. – вид. 2-ге, доп. і перероб. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 100 с.
2. Соціальний супровід неблагополучної сім'ї. Трубавіна І. М. Науково-методичні матеріали. — К.: ДЦССМ, 2003. – 86 с.
3. Тернопільська В. І., Литвиненко О. Г., Пономарьова О. Ю. Толерантність як детермінанта формування соціальної активності особистості. Topical issues of social pedagogy: Collective monograph. CARICOM, Barbados. 2017. С. 135-153.

4. Тернопільська В. І. Воспитание социально-коммуникативной культуры учащихся начальной школы во внеурочной деятельности / В.І. Тернопільська // Актуальні проблеми педагогіки початкової школи в контексті освітньої реформи. – Івано-Франківськ, "НАІР", 2017. – 146-150.
5. Тернопільська В. І., Максимова О. О., Рудницька Н. Ю., Коновальчук І. М. Позиція толерантності та її виховання у старших дошкільників та молодших школярів // Topical issues of education: Collective monograph. – Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal, 2018. – P. 199-221.
6. Тернопільська В. І. Соціально-комунікативні уміння як провідний механізм формування партнерських взаємин студентської молоді / В.І. Тернопільська // Соціальна робота. – Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2018. – Вип.1(3). – С. 42-45.
7. Тернопільська В. І. Довідник з виховної роботи зі студентами / В. І. Тернопільська, Т. В. Коломієць, І. О. Піонтківська. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 264 с.
8. Тернопільська В.І. До питання виховання учнів молодшого шкільного віку // Молода наука України. Перспективи та пріоритети розвитку. – 2014. – С. 109-112.
9. Тернопольская В.І., Федорова М.А. Нравственные ценности младших школьников: технологии воспитания : монографія. – Saarbrücken : LAPLAMBERT Academic Publishing, 2015. – 182 с. URI <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/15504>
10. Тернопільська В. І. Соціально-комунікативна культура школяра: шляхи сходження : [монографія] / В. І. Тернопільська. – ПП "Рута", 2008. – 300 с.

Додаткова

11. Бех Виховання особистості: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: наук. видання. – у 2 кн. Кн 1. – К.: Либідь, 2003. – 280 с.
12. Бородай С.Б. Партнерство как способ взаимодействия социальных субъектов // Актуальные вопросы правотворческой и правоприминительной деятельности: Темат. сб. научн. трудов. – К.: НМК ВО, 1992. – С.3-8.
13. Гіппенрейтер Ю. Б. Спілкуватися з дитиною. Як? / Ю.Б. Гіппенрейтер. – Київ: Національний книжковий проект, 2010.
14. Гоулман Д. Эмоциональное лидерство: искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта / Д. Гоулман. – Москва: АСТ, 2008. – 301 с.
15. Зязюн И.А. Основы педагогического мастерства / И.А. Зязюна. – К.: Виш. шк., 1987. – 205 с.
16. Ковбаса Б. Родинна педагогіка: у 3-х т. Том III // Основи родинного виховання: навчально-методичний посібник / Богдан Ковбас, Володимир Костів. – Івано-Франківськ, 2006. – 288с.
17. Коханова О.П. Партнерство як фактор соціалізації особистості / О.П. Коханова // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2013. – Вип. 2. – С. 196-204.
18. Люсин Д.В. Современные представления об эмоциональном интеллекте // Социальный интеллект: Теория, измерение, исследования / Д.В. Люсин [под ред. Д.В. Люсина, Д.В. Ушакова]. – М.: Ин-тут психологии РАН, 2004. С. 29-36.
19. Млодик И. Школа и как в ней выжить: взгляд гуманистического психолога. – М.: Генезис, 2016. – 180 с.
20. Молчанова А.О. Соціальне партнерство в діяльності ПТНЗ: Конспект лекцій з курсу підвищення кваліфікації для керівників професійно-технічних навчальних закладів за очно-дистанційною формою навчання / ЦППО АПН України. – К.: ТОК, 2007. – 44 с.
21. Прокопишина Н.А. Технология сотрудничества как педагогическая стратегия активного обучения. Новочеркасск. – 2005. – 32 с.
22. Семиченко В.А., Заслуженюк В.С. Психологія та педагогіка сімейного спілкування: навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. – К.: Веселка, 1998. – 214 с.
23. Сила розуму для дітей / Д. Кехо, Н. Фишер. – Минск: Попурри, 2009. – 128 с.

24. Философский словарь / под ред. И. Т. Фролова. – 5-е изд. – М. : Политиздат, 1987. – 590 с.

7.3. Додаткові ресурси

ЕНК «Педагогіка» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
(<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=18232>)